RIIGIKOHUS
ESIMEES

Anu Uritam
Harju Maakohtu kohtunik 18.12.2024 nr 7-7/24-561

Vastus pöördumisele

Lugupeetud Anu Uritam

Esitasite Riigikohtu esimehele ja Riigikohtu personaliosakonnale selgitamise palve seoses õigusnormidega kohtuniku tööaja korraldamisel. Märkisite oma pöördumises, et selgitus oleks Teile vajalik, mõistmaks, kas või milliseid nõudeid peab kohtunik täitma kaugtöö vormis töötamiseks, et vältida võimalikku distsiplinaarüleastumist. Viitate kohtute seaduse (KS) § 6 lõikele 1 (kohtuniku tööaeg), § 8 lõikele 3 (avaliku teenistuse seaduse (ATS) kohaldamine kohtuteenistujale), § 12^2 lõikele 3 (osakonnajuhataja töökoormuse vähendamine õigusemõistmisel), §-le 37^1 lõikele 4 (osalise koormusega töötava kohtuniku palga vähendamine) ning ATS § 37 lõikele 1 (teenistusülesannete täitmise aeg) ja § 44 lõikele 3 (teenistuslähetuse ajaks ametikoha ja palga säilitamine). Samuti juhite tähelepanu Harju Maakohtu lähetuse vormistamise ja kulude hüvitamise korra punktile 1.3 (lähetuse definitsioon) ning kaugtöö korraldamise põhimõtete punktidele 1.1 (kaugtöö definitsioon) ja 2.2 (teenistuja kohustus olla kaugtöö ajal kättesaadav).

Eeltoodud sätetest lähtuvalt palute selgitada

1) kas kohtunikul on õigus teha tööd kaugtöö vormis ka välisriigis ilma selleks lähetust vormistamata ning tööandjat teavitamata?
2) kas sama kehtib ka siis, kui kohtunik samal ajal viibib välismaal mõnel üritusel, näiteks konverentsil, mis nõuab temalt aktiivset osalemist?
3) kas sama kehtib juhul, kui üritus toimub välisriigis, millel on Eestiga oluline ajavahe või kuhu reisimiseks kehtib teavitamiskohustus?
4) kas osakonna juhatajast kohtunikule kehtivad nn tavakohtunikuga võrreldes teistsugused reeglid tööaja osas, sest tema õigusemõistmise alane töökoormus on vähendatud?

Lisate, et Harju Maakohtu esimees on ühe osakonna juhi õigusemõistmise alast töökoormust vähendanud 60% võrra. Osakonna juht viibib sageli välisriikides erinevatel üritustel ning välisriikides viibitud päevade arv on mõnel kuul ületanud 40% vastava kuu tööpäevade arvust.

Seejuures pole välisriigis viibimine alati vormistatud lähetuse, puhkuse ega muul äraolekut võimaldaval viisil. Kohtu esimees peab välisriigis viibimist ilma puhkuse või lähetuse vormistamiseta põhjendatuks, kuivõrd tegu on töötamisega kaugtööna sõltumata sellest, kus ja millisel eesmärgil teenistuja on viibinud. Samal ajal on aga näiteks kohtunikust koolitajal vajalik vormistada koolituse läbiviimiseks vormistada puhkus.

Vastuseks Teie pöördumisele märgin esmalt, et distsiplinaarmenetlusega seotud küsimustes kujundab Riigikohtu esimees oma seisukoha üksnes konkreetse kaebuse põhjal ning seda olukorras, kus kohtuniku tegevus või tegevusetus häirib korrakohast õigusemõistmist või ohustab kohtunikkonna ausameelsuse ja sõltumatuse mainet. Praegusel juhul näib Teie esitatud küsimustest, et tunnete ebavõrdsust eeskätt Harju Maakohtus kaugtööd ja lähetusi reguleerivate kordade tõlgendamisel. On kahetsusväärne, kui kohtuniku igapäevatööd reguleerivad korrad pole üheselt mõistetavad, ent kaugtöö ja lähetustega seotud küsimuste lahendamine on asutuse juhi ehk Harju Maakohtu esimehe pädevuses. Riigikohtu esimees ei saa anda hinnangut mõne teise kohtu töökorralduse regulatsioonile ega sekkuda Harju Maakohtu tegevusse. Samuti pole Riigikohtu esimehe pädevuses kohtu esimehe suhtes distsiplinaarmenetluse algatamine. Seejuures ei saa ka Riigikohtu personaliosakond jagada Harju Maakohtu kaugtöö ja lähetuste vormistamise kordade osas selgitusi. Eelnevast tulenevalt soovitan Teil selgitamise palvega pöörduda Harju Maakohtu esimehe Astrid Asi poole. Loodan, et saate asutuse juhilt nendes küsimustes ammendavad vastused.

Lugupidamisega

(allkirjastatud digitaalselt)

Villu Kõve
Riigikohtu esimees